

Uvod

“Bismilahir-rahmanir-rahim!

Pozivam za svjedoka mastionicu i pero i ono što se perom piše;

Pozivam za svjedoka nesigurnu tamu sumraka i noć i sve što ona oživi;

Pozivam za svjedoka sudnji dan, i dušu što sama sebe kori;

Pozivam za svjedoka vrijeme, početak i svršetak svega – da je svaki čovjek uvijek na gubitku.”

Ovako počinje knjiga koju sam pročitao više puta nego ijednu drugu, knjiga zbog koje sam, davno je to bilo, želio biti pisac. Tada, kada sam prvi put čitao *Derviš i smrt* Meše Selimovića, o pisanju nisam znao ništa. O piscima sam mislio krivo. Kasnije, puno kasnije, kada sam postao novinar, o njima, piscima, promijenio sam mišljenje. Od one davne, dječije, naivne želje, odustao sam.

Podijelio sam taj, nazvat ću ga, svoj svijet, na njih, prave pisce, kojima za napisati dvije stotine novinskih kartica trebaju dvije godine, i nas – kako je rekao jedan moj prijatelj – radnike u neposrednoj proizvodnji teksta, koji, kada imamo sreće, napišemo dvanaest svakih sedam dana. Kada nemamo, onda pišemo osamnaest kartica ili više. Moj rekord je dvadeset i četiri.

Za mnoge pisce mi smo bili niža vrsta, nešto kao djelimično kreativni daktilografi. Za mnoge od nas, oni su uglavnom seratori koji bolje misle o svom pisanju nego što pišu. Novinari što su uz

posao pisali ili pišu prozu se ne računaju. Takvih je u posljednje vrijeme sve više: kao da smo odlučili uzvratiti udarac piscima koji su, nemajući više od čega piti, pušiti i preko kafanskih stolova pričati o sebi i kada ih niko ne sluša, počeli zauzimati mjesta novinarima.

Odlučio sam (ne znam kada, ali je odluka bila čvrsta) da nikada neću pokušati napisati nešto što ima rok trajanja duži od sedam dana. Radim u tjedniku, i toliko, jedan tjedan, do idućeg broja, žive moji tekstovi – i to u najboljoj varijanti. Inače žive dok ih kupac novina ne pročita ili nikako: tiraž nam je takav da vjerovatno sve koji nas kupuju možemo okupiti u sportskoj dvorani provincijske osnovne škole, ukoliko je nisu izgradili ili obnovili Amerikanci, Šveđani, Kuvajćani... ti neki strani donatori koji po bosanskim pripizdinama grade replike škola u kakve idu njihova bogata djeca, pa žgoljavi, neuhranjeni klinici igraju lopte na parketu za čiji kvadratni metar njihovi očevi nadničare tri-četiri dana. Za naše poštovane čitatelje i drage čitateljice, te su dvorane prevelike.

U malo čemu sam neuspješan kao u provođenju vlastitih odluka. Nijedna nije bila toliko čvrsta da od nje nisam odustao, čak i ako nije bilo nužno. Zato, uz ostalo, nemam ženu iako sam najmanje triput bio siguran da sam našao nekoga s kim ću ostati zauvijek. Jedna je napustila mene, ja druge dvije, da preduprijedim reprizu onoga što sam proživio kada sam prvi put nakon pet godina zajedničkog života morao zaspati sâm znajući da ću to učiniti i sutra i prekosutra, i da ću svakog jutra kafu piti onako kako je sada pijem: u tišini, uz pet cigareta prije doručka, gledajući uvijek ka suprotnoj strani stola i stolici što je u podjeli mjesta bila njihova. Svoju niti jednoj nisam dao.

Očito je: napisao sam knjigu. Ukoliko ima neko ko ovo čita, a da mu ja nisam rukopis poslao *mailom*, nije urednik ili lektor u izdavačkoj kući, znači da sam je i objavio. Raduje me što nije fikcija, književnost u pokušaju, zagađena rečenicama lošim i za novinske izvještaje, poput: "Četnici su zauzeli dominantne kote."

Tješi me što nije ni zbirka kolumni, komentara i intervjuja izvučenih iz arhive da bi to, moje ukoričavanje, ako se tako može reći, izgledalo deblje, ozbiljnije. Da ne poziram zakurac fotoreporteru dok me namješta tako da se ne vidi podbradak na fotografiji za korice i razgovore koje će kolege praviti sa mnom, kao što bih i ja sa njima. Mi međusobno važnijim prikazujemo djela što će za pola godine ili godinu biti na akcijskoj cijeni, u posebno povoljnoj ponudi i s atraktivnom najavom u kojoj će se prešutjeti da izdavač mora isprazniti skladište.

Negdje na polovini prvog komentara kojeg sam napisao – vjerujući, opet krivo, kako je pisanje komentara vrhunac novinarstva i novinarske karijere – stoji idiotska rečenica: “Zašto ovo pišem?” Moj bivši urednik mi je tada rekao da sam ispaio kreten. Uvijek je imao toplu ljudsku riječ za mlađe kolege.

“Ako ne znaš zašto pišeš, što onda, majke ti mile, pišeš?”, upitao je.

Maloprije sam napisao i odmah izbrisao ono svoje glupo pitanje iz teksta o već nečemu. Poslije toga sam napisao kako je ova knjiga napisala sama sebe. Stavio sam to pod navodnike, pa izbrisao. Ako kažem kako je ovu knjigu zajedno sa mnom napisao Mirza, slagat ću. On me jeste na nju naveo, ali iz razloga koji nemaju veze sa mojom ambicijom. I ona, ova knjiga, njemu, osuđenom teroristi, nije trebala. Put do nje, međutim, jeste. Mirza Kasumović je od onih ljudi što znaju da ima puno knjiga, ali im je važna samo jedna.

Mirza se borio za takozvanu Islamsku državu i to je Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine bilo važnije od pucnjeva kojima je likvidirao Jovana Aksentijevića. Pucao je on i u druge, vojnici u ratovima ne gađaju uvijek istu metu, ali jedino Jovana znamo obojica: stanovao je u kući na raskrižju moje i Mirzine ulice. Moja se zvala Fadila Jahića Španca, Mirzina Ive Andrića. Išli smo u istu osnovnu školu: “Jusuf Jakupović Mrki”. I Jusuf je bio u Španskom građanskom ratu. Valjda je otišao nakon što su se podijelili nadimci koji svjedoče da je njihov nositelj bio protiv fašizma puno prije nego je fašizam bio ispred kuće.

Mirza i ja, makar on tvrdi suprotno, nikada nismo išli istim putem u školu i iz škole. Meni je duži bio nekako prirodniји, draži. Mirza je dolazio kraćim, pored naselja u kojem se rodio Meša Selimović. Nikada nisam vidio njegovu rodnu kuću. Ne znam ni da li postoji...

Mnogima dugujem zahvalnost zbog toga što sam, eto, napisao knjigu. Najviše, iako ne bih trebao, mom poznaniku iz djetinjstva, osuđenom i odbjegliм teroristi, bivšem pripadniku Islamske države Mirzi Kasumoviću, Abu Ademu, Ocu Ademovom, kako je sam sebe nazvao u Siriji.